

تحلیلی بر اوضاع سرزمینهای اشغالی

تهیه و ترجمه: سیدمحمد موسوی
عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

چیزی بیش از ۳۰۰ فلسطینی توسط نیروهای امنیتی اسرائیل به قتل رسیدند که بیشتر این تعداد طی «انتفاضه» جدید کشته شده‌اند. همچنین، بیش از ۲۵۰۰ فلسطینی و اسرائیلی به دلایل سیاسی دستگیر شده‌اند که البته، این آمار و ارقام ارایه شده چندان صحیح نیست و تعداد دقیق این افراد به دست ما نرسیده و دست کم ۲۵ فلسطینی در سال ۲۰۰۰ در مراکز تحت بازداشت بوده‌اند. تمام لبنانی‌های تحت بازداشت در مرکز خیام در جنوب لبنان که تحت اشغال نیروهای اسرائیلی بوده، آزاد گشتند. از طرفی، صدها فلسطینی پیش از اینکه در دادگاههای نظامی که سطح کیفی پایینی از نظر استانداردهای بین‌المللی دارند، محاکمه شوند، تحت سیاستهای تبعیض آمیز و در حال ویران شدن می‌باشند. درگیریهایی نظامی در لبنان بین نیروهای

امنیتی اسرائیل و نیروهای مستقر در جنوب لبنان با نیروهای حزب الله، تا هنگام عقب‌نشینی اسرائیلی‌ها از جنوب لبنان در ماه مه ادامه داشت. همچنان از رفتن فلسطینیان به بیت المقدس یا هر جای دیگری خارج از منطقه الف که تحت کنترل امنیتی و شهری فلسطینی‌ها است و منطقه ب که تحت کنترل نظامی اسرائیلی‌ها و کنترل شهری فلسطینی‌ها است، جلوگیری می‌گردد. در دوران بحران بین مناطق الف و ب منطقه‌ای به نام منطقه ج ایجاد گشت. مذاکرات بین اسرائیل و سازمان آزادیبخش فلسطین در ماه ژوئیه در کمپ دیوید آمریکا از سر گرفته شد و در ماه اکتبر با شروع انتفاضه شکسته شد، ولی دوباره در ماه دسامبر از سر گرفته شد.

انتفاضه

در ۲۹ سپتامبر، پلیس اسرائیل با اقداماتی تند پنج فلسطینی را به قتل رسانده و بیش از ۲۰۰ تن از آنها را در مسجد الاقصی در بیت المقدس مجروح کرد. این زوایا باعث شروع راهپیمایی و تظاهرات هر روزه در مناطق

اشغالی شد که تا اواخر سال ادامه داشت. نیروهای امنیتی اسرائیل در این بین دست کم ۳۰۰ فلسطینی را به قتل رسانده و بیش از ۱۰۰۰ تن از آنان را مجروح کردند. بیشتر افرادی که کشته یا مجروح شدند، تظاهرکنندگانی بودند که سنگ پرتاب می کردند و دست کم ۱۰۰ نفر از آنان که به قتل رسیدند، کودکان زیر ۱۸ سال بوده اند. پلیس اسرائیل، پلیس مرزی، نیروهای ویژه و نیروی دفاعی اسرائیل برخوردی بسیار خشن و مرگبار با تظاهرکنندگان داشتند، مانند شلیک گلوله های پلاستیکی و گاز اشک آور به سوی تظاهرکنندگان بعضی از فلسطینی ها به دقت مورد هدف قرار گرفته بودند. نیروهای هوایی و دریایی اسرائیل با استفاده از هلیکوپتر، قایقهای توپ دار و تانک، مناطق فلسطینی را که فلسطینی های مسلح از آنجا شلیک می کردند، مرتب به توپ می بستند و مورد هدف قرار می دادند. از طرفی، فلسطینی های مسلح، در مناطق اشغالی حملاتی علیه نیروهای اسرائیل و همچنین، غیرنظامیهای اسرائیلی ترتیب دادند که منجر به صورت گرفتن درگیریهای مسلحانه بین نیروهای امنیتی

اسرائیل و نیروهای مسلح فلسطینی گشت. نیروهای مخالف فلسطینی مانند جنبش جهاد اسلامی چندین بمب کار گذاشتند که موجب کشته شدن شش شهروند اسرائیلی گشت. از طرفی، خبری مبنی بر کشته شدن شش غیرنظامی فلسطینی توسط اسرائیلی ها داده شد. سامی ابوجاذر، ۱۱ ساله، در حین تظاهرات و پرتاب سنگ بر اثر شلیک گلوله اسرائیلی ها به قتل رسید، در حالی که سربازان در فاصله حدود ۱۰۰ متری درجایی بودند که خطری آنها را تهدید نمی کرد. حسین ابایات، رهبر محلی، بر اثر شلیک خمپاره از یک قایق توپ دار در کرانه باختری به شدت مجروح شد در حالی که، دوزن که نزدیک ماشین او بودند، به قتل رسیدند و ۹ نفر دیگر زخمی شدند. یک سخنگوی نیروهای امنیتی اسرائیل اظهار داشت که به خاطر قصد داشتن برای شروع حمله ای علیه تأسیسات «گیلو» مورد هدف قرار گرفته است. دو غیر نظامی اسرائیلی طی یک بمب گذاری نزدیک بازار «ماهان یهودا» در اورشلیم به قتل رسیدند. مسئولیت این حمله را سازمان جهاد اسلامی به عهده گرفت. در ماه اکتبر در

شرم‌الشیخ، نیروهای اسرائیلی و فلسطینی توافق کردند که یک کمیسیون بی طرف باید دلایل این خشونت‌ها را پیدا کرده و نتایج را به دولت آمریکا گزارش دهد. این کمیسیون کار خود را در ماه نوامبر شروع کرد. در یک مرحله بخصوص در ماه اکتبر کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل یک کمیته تحقیقاتی در مورد نقض حقوق بشر در اسرائیل و مناطق اشغالی تشکیل داد. در ماه نوامبر، دولت اسرائیل یک کمیسیون قضایی تحقیقاتی تشکیل داد تا در مورد برخوردهای نیروهای امنیتی که طی آنها شهروندان اسرائیلی عرب و یهودی کشته و زخمی شده بودند، تحقیق کند.

دستگیریها

بیش از ۲۰۰۰ نفر که بیشتر آنها فلسطینی بودند، در طول سال به خاطر جرایم سیاسی بازداشت شدند. دست کم ۹۰۰ فلسطینی در اسرائیل یا شرق بیت المقدس و ۳۰۰ شهروند یهودی اسرائیلی در طی انتفاضه، به خاطر جرایمی از قبیل پرتاب سنگ دستگیر شدند. این دستگیریها معمولاً شب هنگام توسط تعداد

زیادی افراد مسلح انجام می گرفت. بعضی از دستگیرشدگان گفته اند که بلافاصله پس از دستگیری مورد ضرب و شتم قرار گرفته اند. تعداد فلسطینی های دستگیر شده پس از ۲۹ سپتامبر در شرق بیت المقدس که حق زندگی در اسرائیل را داشته اند، توسط نیروهای نظامی ۳۷۸ نفر اعلام شد. در صورتی که این امر فقط در مورد فلسطینی های ساکن کرانه باختری و نوار غزه اعمال می شد. تعداد فلسطینی های دستگیر شده در کرانه باختری و نوار غزه در طول سال، توسط اسرائیلی ها مسکوت مانده است. حداقل ۶۰۰ فلسطینی در سه ماهه آخر سال بازداشت شده اند که از نواحی ب و ج می باشند. برای روزها و هفته ها در زندان نگه داشته می شوند، بدون اینکه حتی جرایم آنها مشخص شده باشد. تعداد فلسطینی های بازداشت شده اجرایی که تا ماه سپتامبر به ۴ نفر کاهش یافته بود، تا آخر سال به ۱۲ نفر افزایش یافت. همگی آنها بدون هیچ اتهام یا دادگاهی بازداشت شده بودند. در ماه آوریل، دادگاه عالی عدالت دستور داد که دولت نمی تواند یک فرد

مشکوک را تحت بازداشت اجرایی قرار دهد، مگر اینکه خود شخص اقدامی علیه امنیت مرتکب شده باشد. لایحه ای مبنی بر حق بازداشت اجرایی در مورد مبارزین غیرقانونی به مجلس ارایه شد و نخستین مرحله خود را در ماه ژوئیه گذراند، ولی تا آخر سال ۲۰۰۰ به عنوان قانون تصویب نشد.

شکنجه

پیشنهاد‌های ارایه شده به مجلس مبنی بر حق استفاده از وسایل خاص برای سرویس امنیتی کشور برای گرفتن اعتراف از بعضی از بازداشت شدگان، در ماه فوریه رد شدند. فلسطینی‌های بازداشت شده تحت بازپرسی معمولاً تا ۲۰ روز در زندان انفرادی حبس می‌شدند و بعضی از آنها حتی تا ۹۰ روز هم به طور انفرادی نگه داری می‌شدند. تعداد زیادی از بازداشت شدگان اظهار داشتند که بلافاصله بعد از دستگیری توسط مأموران امنیتی مورد ضرب و شتم قرار گرفته‌اند. نیدال داگلاس در تلاشی ناموفق برای دستگیری محمود ابوحنود، توسط نیروهای مخفی اسرائیلی دستگیر شد. او اظهار داشت قبل از اینکه به ایستگاه

پلیس برده شود به مدت چهار ساعت در یک دهکده توسط نیروهای اسرائیلی تحت شکنجه قرار گرفته بود. او گفت که افسران اسرائیلی با سنگ به دهان او زدند، با لگد به بیضه‌هایش ضربه زدند و سرش را به فرمان اتومبیل کوبیدند. او قبل از اینکه اجازه داشتن وکیل را داشته باشد، به مدت ۱۴ روز در زندان انفرادی به سر برد. قدرا الوئل اظهار داشت که پس از دستگیر شدن در ماه اکتبر، افسران پلیس در حین انتقال او به اداره پلیس او را با قنداق تفنگ مورد ضرب قرار داده‌اند و همچنین در اداره پلیس نیز، توسط دو افسر مضروب گشته است. پنج افسر دیگر که درون یا نزدیک سلول بوده‌اند، شاهد این شکنجه بوده‌اند. در دادگاه او این موضوع را به قاضی گفت و با قید ضمانت آزاد گشت.

محاكمه‌های غیر منصفانه

صدها فلسطینی دستگیر شده در دادگاه‌های نظامی محاکمه شدند که فاقد استانداردهای بین‌المللی و کیفیت لازم برای یک محاکم عادلانه می‌باشد.

زندانیان سیاسی

اسرائیلی‌ها همچنان در حال دستگیری بیش از ۱۶۰۰ فلسطینی از مناطق اشغالی و ۲۹ فلسطینی در خود اسرائیل هستند که توسط دادگاه‌های نظامی محکوم به انجام جرایمی از قبیل حمله به اسرائیلی‌ها هستند. در حدود ۱۲۰ تن از آنان در طول سال آزاد شدند. تعدادی خارجی شامل ۱۶ لبنانی و ۴ اردنی که در سالهای قبل توسط دادگاه نظامی محکوم شده بودند، هنوز در زندان به سر می‌برند. بعضی از آنها مرتب شکنجه شده و نیز به طور غیرعادلانه محاکمه شده‌اند. مردخای وانونو هنوز در حال گذراندن محکومیت ۱۸ ساله خود به خاطر انتشار اطلاعاتی در مورد سلاح‌های اتمی اسرائیل می‌باشد که محاکمه او در ۱۹۸۷ در یک دادگاه مخفی صورت گرفت.

جنوب لبنان

دست کم ۹ لبنانی، ۱ نفر سوری و ۲ فلسطینی در حین حملات نیروهای اسرائیلی علیه افراد غیرنظامی، کشته شدند. پیش از عقب‌نشینی نیروهای

اسرائیلی از جنوب لبنان در ماه مه نیروهای حزب الله شروع به حملات موشکی علیه غیرنظامیان ساکن شمال اسرائیل کردند. پیش از عقب‌نشینی نیروهای اسرائیلی، دستگیری لبنانی‌ها خارج از هرگونه چارچوب قانونی و بازداشت کردن آنها در مرکز خیام - جایی که شرایط بسیار بی‌رحم و غیر انسانی و شکنجه زندانیان کاری عادی و روزمره بوده - ادامه داشت. بعد از عقب‌نشینی اسرائیلی‌ها ساکنان روستای خیام به بازداشتگاه حمله کرده و باقی ۱۴۴ زندانی را آزاد کردند. سلیمان رمضان در سپتامبر ۱۹۸۵، دستگیر شده بود. یکی از پاهای او بعد از دستگیری به خاطر عدم مراقبت پزشکی قطع شده بود. در طول بازپرسی‌های او را مضراب کرده و شوک الکتریکی داده بودند. او بدون محکومیت و اتهام و محاکمه شدن بازداشت شده بود تا اینکه در ماه مه ۲۰۰۰ آزاد شد. در ماه اکتبر، حزب الله اعلام کرد که دو سرباز و یک تاجر اسرائیلی را دستگیر کرده و قصد عوض کردن یا مبادله آنها با لبنانی‌ها یا سایر زندانیان عرب را دارد. هیچیک از آنها به کمیته بین‌المللی صلیب سرخ دسترسی

نداشتند. در حین عقب نشینی نیروهای اسرائیلی، حدود ۶۰۰۰ لبنانی شامل نزدیک به ۲۰۰۰ نفر از اعضای سابق ارتش جنوب لبنان، به اسرائیل گریختند که در آنجا به آنها حق سکونت و کار داده شد.

تخریب خانه‌ها

دست کم ۸ خانه در کرانه باختری و ۲۳ خانه در بیت المقدس به خاطر اینکه صاحبانشان جواز ساخت از دولت اسرائیل نداشتند، تخریب شد. در یک اقدام و سیاست تبعیض گونه به هدف توقف خانه سازی توسط فلسطینی‌ها در شرق بیت المقدس یا مناطق کرانه باختری که تحت کنترل اسرائیلی‌ها بود، اغلب مواقع با جواز ساخت خانه برای فلسطینی‌ها مخالفت می‌شد. پیمان اسلو برای فلسطینی‌های مقیم کرانه باختری، نوار غزه و شرق بیت المقدس، یک چارچوب دموکراتیک ملی پایه گذاری کرد. بازرسان بین المللی در تاریخ ۲۰ ژانویه ۱۹۹۶، شاهد نخستین دوره انتخابات در این نواحی بودند. ۸۸ درصد از فلسطینی‌ها مقیم غزه و ۷۰ درصد آنها در کرانه باختری پای

صندوقهای رأی رفتند تا یک شورای قانونگذار فلسطینی (PLC) و یک رییس جمهور فلسطینی انتخاب کنند. شورای قانونگذار فلسطینی نخستین نهاد ملی انتخاب شده توسط فلسطینی‌های ساکن نواحی اشغالی توسط اسرائیلی‌ها پس از جنگ بین اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۶۷ می‌باشد که پایه‌های اولیه تنها قانونگذار دموکرات در دنیای اعراب را بنا نهاد. یکی از اهداف روند صلح این است که این شانس را که فلسطینی‌ها نخستین دولت دموکرات در دنیای اعراب باشند، بالا ببریم. این عمل که بخواهیم یک دولت و سیاست بر پایه اسلحه را به سمت سیستمی کاملاً دموکرات هدایت کنیم، روندی بسیار سخت و طولانی است.

سیستم سیاسی

دولت فلسطینی ترکیبی از یک سیستم پارلمانی و ریاست جمهوری است. رأی دهندگان، یک رییس جمهور برای کارهای اجرایی یا در حقیقت، قوه اجراییه و مجلسی جهت قانون گذاری و قوه مقننه انتخاب می‌کنند. دولت به دو قسمت مجریه

و مقننه تقسیم می شود. از قسمت مجریه به عنوان مقامات فلسطینی و از قسمت مقننه به عنوان شورای قانونگذاری فلسطینی نام می بریم.

مقامات فلسطینی

مقامات فلسطینی یک قوه مجریه برای حکومت خودگردان فلسطین است. رییس جمهور یاسر عرفات است که قدرت و مسئولیت آغاز قانونگذاری و اعلام قوانین تصویب شده توسط شورای قانونگذاری فلسطین را دارد. مقامات فلسطینی شامل ۲۶ وزارتخانه و ۹ وزیر مشاور است. رییس جمهور، اعضای کابینه را مشخص می کند که باید حداقل ۸۰ درصد آرای اعضای شورای قانونگذار فلسطینی را به دست آورده باشند. رییس جمهور برای مدت ۵ سال انتخاب می شود و آرای ممتنع در مورد او به حساب نمی آیند.

شورای قانونگذار فلسطینی

شورای قانونگذار فلسطینی شامل ۸۸ عضو می باشد و شخص رییس جمهور عضو ۸۹ است. اعضای شورای قانونگذار

فلسطینی یک نفر را به عنوان سخنگوی خود برای مدت یک سال انتخاب می کند که پس از اتمام این مدت، دوباره برای انتخاب سخنگو، رأی گیری صورت می گیرد. شورای قانونگذار فلسطینی یک هیئت قانونگذار با حوزه قدرت محدود می باشد. در شورای قانونگذار فلسطینی ۱۱ کمیته در حال فعالیت هستند که توسط موساد کنترل می شوند.

سازمان آزاد بیخس فسطین

ساف یکی از مهمترین بخشهای روند صلح می باشد؛ چرا که هم شامل فلسطینی های آواره بوده و هم کسانی را که در نواحی چون، کرانه باختری، نوار غزه و شرق بیت المقدس زندگی می کنند، در بر می گیرد. از هیأت مقننه به عنوان (PNC) نام برده می شود که اعضا و نمایندگان دیگری را که توسط کمیته اجرایی PLO انتخاب می شوند، شامل می گردد. در حال حاضر، ۶۶۹ نفر عضو PNC هستند. کمیته اجرایی، بخش اجرایی PLC است که شامل ۱۸ عضو که توسط PNC انتخاب شده اند، می گردد. یاسر عرفات، رییس کمیته اجرایی

و رییس ساف می باشد. احزاب اصلی در PLC عبارتند از: فتح: که در سال ۱۹۵۹ توسط یاسر عرفات بنیان گذاری شد، بزرگترین و با نفوذترین حزب ساف می باشد. امروز، فتح پایه قدرت عرفات بوده و همچنین، بزرگترین گروه سیاسی در ارتباط با اسرائیل می باشد. حماس (جنبش مقاومت اسلامی): یک جنبش مقاومت اسلامی است که مدت کوتاهی پس از ظهور انتفاضه در ژانویه ۱۹۸۸ تشکیل شد. این حزب بر پایه روابط برادری مسلمانان تشکیل شد و رهبری آن به عهده شیخ احمدیاسین

می باشد. بیشتر حمایت حماس ناشی از یک سری سرویسها و خدمات پیچیده اجتماعی است که توسط حزب برای فلسطینی های فقیر ارایه می شود. حماس، مسئولیت تعداد زیادی از بمب گذاریها در اسرائیل را به عهده گرفته است. حماس به عنوان مخالف با پیمان اسلو، انتخابات PLC در سال ۱۹۹۶ را به طور رسمی بایکوت کرد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی